No. 79.

VLISSINGSCHE COURANT.

Woensdag 2 Julij.

De uitgave dezer Courant geschiedt geregeld driemaal per week. De prijs van het abonnement is voor drie maanden f 2,25, en franco per post f 2,50. Advertentien worden geplaatst à 10 Ct. de regel, uitgezonderd Huwelijks-, Geboorte- en Doodbekendmakingen, waarvan de prijs van 1 tot 6 regels f 1,20 is, en voor elken regel daarboven 20 Ct., behalve 35 Ct. zegelregt voor iedere plaatsing. Men abonneert zich bij alle Boekhandelaren en Postdirecteuren in het Rijk. Brieven franco.

Advertentie.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der STAD VLISSINGEN, brengen bij deze ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat de KERMIS of JAARMARKT binnen de Stad een aanvang zal nemen op Maandag den 14. Julij aanstaande en eindigen op den 21. dier maand; zullende op de gemelde Kermis geene Bedelaars, Horoscooptrekkers, Loterijspelers of Kwakzalvers worden toegelaten, noch zulke Personen, welke, voor zoo ver gevorderd wordt, van geen Patent voorzien zijn.

Wordende de Kooplieden enz. uitgenoodigd, om zich vóór den 7. Julij aanstaande, met franco Brieven en met opgave in Nederlandsche maat, aan den Marktmeester, ter erlanging der benoodigde Standplaats, aan te melden.

VLISSINGEN, den 5. Junij 1845.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
A. VAN DER SWALME,
Ter ordonnantie van Hun Ed. Achtbare,
S. VAN DER SWALME,
Secretaris.

Publicatie.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der STAD VLISSINGEN;

Gelezen de Aanschrijving van Zijne Excellentie den Heere Staatsraad Gouverneur dezer Provincie, van den 24. dezer maand, benevens het daarbij gevoegde Extract uit het Register der Resolutien van Zijne Excellentie de Minister van Finantien, van 16 bevorens, No. 58;

Brengen bij deze ter kennis van de In- en Opgezetenen:

Dat, terwijl reeds sedert eenigen tijd bij de Agenten van de Schatkist, de stukken van *twee stuivers*, vroeger als Provinciale of Generaliteits-munten geslagen, (dubbeltjes) zijn ingehouden en daartegen de stukken van 10 Cent, naar de Wet van 1816 gemunt, door betalingen en teruggaven in omloop zijn gebragt, thans ook maatregelen zijn genomen, om dit meer algemeen te bewerkstelligen en de dubbeltjes in te trekken.

Dat te dien einde aan de Agenten van de Schatkist eene zekere hoeveelheid stukken van 10 Centen zijn toegezonden, om dezelve niet alleen gedurende de tegenwoordige en de aanstaande maand Julij, bij voortduring in omloop te brengen bij betalingen en teruggaven, maar ook om die 10 Centstukken, op het verlangen van belanghebbenden, te verwisselen, hetzij tegen dubbeltjes of hetzij tegen andere specien, dit laatste echter met matigheid en zonder meer dan het bedrag van *f* 20 aan 10 Centsstukken op die wijze, te gelijk in verwisseling tegen andere specien af te geven;

Dat aan alle Rijks-Ontvangers en Directeuren van Postkantoren, mede eene zekere hoeveelheid stukken van 10 Centen zijn ter hand gesteld, zoo om dezelve gedurende de tegenwoordige en de aanstaande maand Julij tot betalingen en teruggaven te bezigen, als om die aan hen, die zulks verlangen, in verwisseling te geven tegen dubbeltjes.

Dat gedurende de vier laatste dagen van de maand Julij aanstaande, bij al de gemelde Agenten, Ontvangers en Directeuren van de Postkantoren, aan een ieder nog gelegenheid zal worden gegeven, om zijne overige dubbeltjes te verwisselen tegen stukken van tien Centen, voor zoo veel die nog aanwezig zullen zijn of tegen andere specie.

Dat met den eersten Augustus aanstaande en vervolgens geene dubbeltjes in 's Rijks Schatkist of bij eenig Rijks Comptabele zullen worden aangenomen, dan wanneer dezelve zijn geheel en al ongeschonden, en dat daarop nog het kenmerk te onderscheiden is, dat die stukken als Provinciale of Generaliteits-munt zijn vervaardigd, terwijl al de zoodanige waaraan dat kenmerk ontbreekt, zullen worden afgewezen;

En eindelijk, dat de verwisseling der bedoelde oude dubbeltjes, onverminderd bij de hiervoren opgegevene gelegenheden, ook bij den Stedelijken Ontvanger alhier, in voege voorschreve, zal kunnen plaats hebben.

En opdat niemand hiervan onkundig zij, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt ter plaatse waar zulks gebruikelijk is geschieden, mitsgaders in de Vlissingsche Courant geplaatst.

VLISSINGEN, den 27. Junij 1845.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
A. VAN DER SWALME.
Ter ordonnantie van Hun Ed. Achtbare,
S. VAN DER SWALME,
Secretaris.

NIEUWSTIJDINGEN.

OOST-INDIE.

BATAVIA, den 8. Februarij. Volgens bijzondere berigten van Padang, is de toestand ter Westkust van Sumatra gedurende de maand December jl., nopens de wederspannigheid der bevolking, jegens het Nederlandsch bestuur, vrij hagchelijk geweest. De zamenzwering, om een opstand te bewerken, bestond sedert eenige maanden en was zeer uitgestrekt. Door nog tijdig bekomen berigt, wegens het op handen zijnde gevaar, werd aan een gedeelte der troepen in de bovenlanden, last gegeven, zich op een zeker punt te vereenigen en van daar trokken zij met groote spoed naar de in opstand zijnde Kampongs, dewelke reeds tamelijk wel versterkt waren, zijnde de daartoe leidende toegangen, in staat van versperring gebragt. Maar door de snelle marschen en goed uitgevoerde krijgsverordeningen, werden de Kampongs successivelijk genomen; de laatste werd met gevelde bajonet overmeesterd. Bij die onderscheiden gevechten hebben de muitelingen vrij veel volk verloren; aan onze zijde zijn geen gesneuvelden, maar wel een aantal gewonden, hebbende onze dappere troepen zich stoutmoedig doen kennen en een vrij belangrijken buit aan wapens, amunitie en koebeesten bekomen. Deze niet gering te achten krijgsbedrijven zijn in den tijd van 10 à 11 dagen uitgevoerd; door de geforceerde marschen en contramarschen der troepen, zijn de opstandelingen overrompeld en verslagen geworden.

Bijna had dat waardige leger een zeer dapper en verdienstelijken veldheer verloren; de generaal *Michiels* bevond zich met deszelfs familie bij een goeden vriend in den omtrek van Padang, niet verre van het brandpunt der opstandelingen, doch zeer kort voor de uitbarsting, werd de generaal van het hem dreigende gevaar verwittigd, en hij had nog even den tijd om zich met de zijnen te redden.

Bij alle weldenkenden en die het met het vaderland goed meenen, blijft de wensch over, dat de krijgsmagt op Sumatra, met belangrijk meer Europeërs aangevuld worde, zijnde het te vreezen, dat eenmaal, door vereenigde zamenspanning der verraderlijke bevolking op Sumatra, onze te ver van elkander verwijderde en te zwak bezette militaire posten, onverhoeds overvallen en het slagtoffer daarvan zullen worden.

DUITSCHLAND.

— Te Weenen heeft men uit Zuid-Rusland de tijding ontvangen dat de graaf *Apraxin*, in die hoofdstad wegens zijne echtscheiding wel bekend een treurig einde heeft gemaakt. Die edelman, welke zich jegens zijne lijfeigenen ten uiterste wreed gedroeg, is met zijne tweede vrouw en zijne kinderen het slagtoffer van de wraakzucht der dienstboden geworden. Na zijn kasteel te hebben omringd, hebben de lijfeigenen hetzelve in brand gestoken, en al de menschen die er op waren levende verbrand. *Apraxin*, zich hebbende willen redden, is door dien wilden hoop met stokken doodgeslagen.

— Den 21. dezer hebben te Berlijn ernstige ongeregeldheden plaats gehad. De eigenaar van een openbaren tuin, bij de Brandenburgerpoort, de heer *Kröll*, gaf een feest: *een nacht in China.* Het gemeen wilde ook van de partij zijn, verbrak de houten schutting, wierp met steenen en afgebroken planken en hief een vervaard geschreeuw aan. Tien gendarmen waren even min in staat den woesten hoop tegen te houden, als de woorden van den heer *Kroll.* Nu rukte een bataillon (600 man) van het garde regement aan. De president van politie, de heer *Puttkammer*, verzocht de menigte uiteen te gaan, om ongelukken voor te komen. Daar zulks zonder gevolg bleef, drong men het volk met gevelde bajonetten terug. Die zich verzetten, werden gevat of met den kolf terug gedreven. Een 30tal personen zijn gearresteerd. De prinsen van Pruissen en van Wurtenburg bevonden zich ook op het feest, en zijn er gebleven. De troepen zijn des morgens 5 ure eerst vertrokken.

ENGELAND.

— De uit Amerika ontvangen brieven en dagbladen zijn met de berigten omtrent een geweldigen brand, welke te Quebec heeft gewoed, opgevuld. Den 28. mei, des morgens ten elf ure, barstte de brand los, welke tot middernacht voortwoedde, omstreeks vijftienhonderd huizen in de asch legde en twaalf duizend menschen, een derde van de gansche bevolking der stad, van huisdak beroofde. Men wist nog niet hoe vele menschen bij deze ramp het leven hadden verloren; men had nog slechts twaalf lijken gevonden. De schade werd door sommigen op een half millioen ponden sterling, door anderen op wel 750,000 ponden geschat.

— Ook te New-York zijn bijna honderd huizen, in het armoedigste gedeelte der stad, eene prooi der vlammen geworden. Men wilde dat dit onheil aan moedwillige brandstichting te wijten was.

— EENE MOORDERIJ OP ZEE. — ZEEROOVERIJ. — Een der matrozen van het scheepsvolk van den slavenhaler, aan boord van welken eenen aspirant, een equipagie-meester en tien man die belast waren hem naar Sierra-Leone te voeren, heeft gedacht dat hij zijn leven kon redden met openbaringen te doen. Uit zijne verklaringen wordt het volgende opgemaakt;

De slavenhaler op welke de euveldaad volbragt werd, heette *Felicitade.* Hij werd in Februarij laatstleden door de Engelsche korvet *Wasp* genomen. Luitenant *Stuppart*, de aspirant *Harmer*, vijftien jaren oud, zoon van een bankier te Dublin, een oude bootsman, en tien man werden aan boord van dezen prijs gesteld, dewelke naar Sierra-Leone stevende.

Des anderen daags naderde eene goelet-brik, die vermeende een schip te ontmoeten om te zamen te varen, zeer digt bij Luitenant *Stuppart* liet een geweer afschieten, waarop de goelet-brik zich zonder tegenstand overgaf.

Toen liet hij aan boord van de *Felicitade*, den jongen *Harmer*, den ouden bootsman en vijf man, om den prijs naar Legos te voeren, alwaar zij des anderen daags moest aankomen, om zich later naar Sierra-Leone te begeven. Met het overige zijner manschappen ging hij aan boord van de nieuwe prijs, waar zich 420 slaven op bevonden.

Des namiddags was de aspirant *Harmer* op den spiegelboog gezeten, de bootsman was aan het roer, een der matrozen stond op schildwacht, en drie anderen waren beneden in het ruim gegaan om water te halen.

De kapitein der goelet-brik, dien luitenant *Stuppart* aan boord van de *Filicitade* had gelaten, sprong met andere gevangenen op den schildwacht toe, ontrukte hem zijn bajonet, en steekt hem er mede dood. Op hetzelfde oogenblik werpt hij zich op den aspirant die zijn degen had getrokken, en slaat hem met het achtereinde van de bajonet op het hoofd. Toen kwamen de andere gevangenen hunnen kapitein ter hulp. De oude bootsman, met zijn sabel in de hand, verdedigde zich vertwijfeld, wondde vier man, doodde een vijfde, vóór het mogelijk was hem te vatten. Hij werd onthoofd. Toen was het niet moeijelijk meer, zich van het overige scheepsvolk meester te maken. Allen werden in zee gesmeten.

De kapitein der goelet-brik die zich aan deze euveldaad had schuldig gemaakt, nam het schip in bezit, hetwelk, zoo hij zeide, zijn eigendom werd, daar hij het weder op de Engelschen had genomen, in ruiling van het vaartuig dat hij verloren had. Hij stevende naar Brazilië; maar daar hij door de *Star* ontdekt werd, werd hij op nieuw vervolgd en genomen.

FRANKRIJK.

— Maandag riep de omroeper te Havre om, dat een matroos eene portefeuille gevonden had met 11 bankbriefjes,

---

DE GEBOORTEDAG.

(Zie No. 78.)

Het was zij na verloop van twee uren bezig hetzelve in een te doen om het aan den eigenaar te brengen, toen hare buurvrouw de kamer in kwam stuiven, en huilend en snikkend zeide, dat SEBASTIAAN op de hoofdwacht zat, omdat hij getracht een zakdoek te stelen.

Barmhartige God! kreet DOORTJE, wierp het kleed op den grond en vloog, van schrik en ijzing bevangen, den trap af het huis uit.

VII.

Reeds sedert jaren had SEBASTIAAN, wiens geringe inkomsten naauwelijks voor de dringendste levensbehoefte toereikend waren, den schouwburg meer bezocht. Hij zag zich, bij zijne intrede, als het ware, in eene nieuwe wereld verplaatst, en het heerlijk gevoel dat zijn binnenste op het zien van zoo vele vrolijke gezigten bemagtigde, terwijl hij gestadig gedrongen en gestooten werd, begaf hem niet voor dat het gordijn werd opgehaald, en het spel begon. Maar nu was ook zijne oplettendheid geheel onverdeelder op het stuk gevestigd, hetwelk zich daar voor zijne oogen begon te ontwikkelen. Beweegloos, in het aanschouwen en bewonderen opgetogen, stond hij als gespijkerd op de plaats; zijne verbeelding gaande gemaakt zijnde, begon hij te werken; gloeijend stroomde het verhitte bloed, eenen vuurstroom gelijk, door zijne aderen. Weggesleept door zijne verbeeldingskracht, bespeurde hij eerst op het einde van het eerste bedrijf, dat het zweet in dikke droppels langs zijn gezigt op zijn overhemd liep. Werktuigelijk stak hij, volgens zijne oude ingekankerde gewoonte, de linker-hand uit, ging echter niet in zijn eigen, maar in zijns buurmans zak, die digt tegen hem geleund stond; en, om de dwaling volkomen te maken, ook eenen duffelschen rok droeg.

Naauwelijks begon dus SEBASTIAAN met dien uitgetrokken zijden zakdoek, ergeloos, zijn voorhoofd af te droogen, of hij gevoelde zich reeds onder het donderend geschreeuw: «dief!" bij zijn overhemd grijpen.

– Naar buiten met den dief! riepen aanstonds verscheidene stemmen te gelijk, en eer SEBASTIAAN nog van zijne bedwelming terug gekomen, of een woord ter zijner verdediging bijbrengen konde, zat hij reeds in de hoofdwacht.

– De man had nogtans een zoo eerlijk voorkomen, zeide SEBASTIAAN bij zich zelven. Hoe ware het mogelijk geweest, hem tot zulk een schelmstuk in staat te rekenen! Hij was namelijk in het stellige denkbeeld, dat het hem overgekomen ongeluk alleen aan den biljetdrager te wijten ware, welke zich de entréekaart op eene onregtmatige wijze had toegeëigend, en onbedachtzaam eenen anderen aan het gevaar blootgesteld had. Van de ware reden zijner inhechtenisneming had hij niet het minste denkbeeld, en hij beklaagde bij het geheele geval anders niet dan zijn gescheurd overhemd en den *zakdoek*, welken men, terwijl hij uit den schouwburg geworpen werd, hem zoo hevig en onwellevend uit de hand gerukt had.

Omstreeks een half uur had hij hier in een wel eenzaam maar goed verwarmd vertrek gezeten, toen de officier, welke de wacht kommandeerde, vergezeld van eenen man, dien SEBASTIAAN terstond voor den ontvanger erkende, binnen trad.

– Gij zijt vrij, Heer SEDLER! zeide hij, en kunt in Gods naam naar huis keeren. De heer ontvanger, welke het geheele voorval van nabij aangezien, en ook terstond getracht heeft uwe eer te redden, blijft borg voor uwe onschuld. Het was eene klaarblijkelijke misvatting; want ook ik begrijp duidelijk, dat men met eenen pas gestolen zakdoek niet terstond zijn zweet zal gaan afdroogen!

SEBASTIAAN verstond deze aanspraak niet. Slechts na eene duidelijke oplossing en verklaring van het voorgevallene, en door de omstandigheid, dat de zakdoek, welks verlies hij nog zoo even betreurd had, nog in zijnen zak zat, werd het raadsel voor hem allengskens opgelost. Niet minder verwonderd en verbaasd, dat men hem zoo smadelijk had durven betichten, dan verheugd, dat hij bij deze hagchelijke gebeurtenis de eerlijkheid van den biljetdrager niet langer in twijfel behoefde te trekken, ging hij huiswaarts. Wel kwam hij, toen hij uit de gevangenis in vrijheid was, in tijds genoeg, om zijn klagend DOORTJE te troosten en gerust te stellen, maar, helaas! eenige oogenblikken te laat, om het drieguldenstuk te redden, waarmede zij juist den voor de deur staanden schildwacht had omgekocht, om toegang tot den gevangene te krijgen. Het gebeurde was intusschen niet meer te veranderen; beiden waren dus verheugd, elkander weder te bezitten, en keerden nu, van koude rillende, en de wederzijdsche breedvoerige mededeeling van hun lijden tot een gelegener tijdstip uitstellende, arm in arm, naar hunne woning terug.

(Vervolg hierna.)

elk van 500 fr.; en dat dezelve bij hem was terug te bekomen. Men ziet dus, dat alle eerlijkheid nog niet verloren is. Men moet dezelve slechts niet aan de hoven zoeken.

— In de zitting van het Huis der gemeenten van den 24. heeft een der leden verklaard, dat het getal slaven uit Afrika gevoerd thans jaarlijks omtrent 200,000 bedraagt, terwijl het getal derzelve vroeger 90,000 beliep. Deze vermeerdering moet ons verwonderen, indien wij in het oog houden, dat Engeland jaarlijks 6 millioen gulden gebruikt tot wering van den slavenhandel.

BELGIE.

— Eene zonderlinge echtscheiding, die echter maar van korten duur is geweest, heeft Maandag ll. te Elsene plaats gehad. Een kleermaker 's avonds te huis komende vond het avondeten niet gereed en deed zijne vrouw daarover eenige verwijtingen. Het vrouwtje, hetwelk ook niet gemakkelijk is, antwoordde en vergat de huwelijksgehoorzaamheid en onderdanigheid welke zij haren man schuldig is. De kleermaker greep zijn persplank en zijne teedere wederhelft hief de tang op.... men werd handgemeen. De worsteling tusschen man en vrouw was geweldig en het was moeijelijk te zeggen wie de nederlaag geleden had; beide kenden zich de overwinning toe en gingen in twee verschillende herbergen, door het drinken van talrijke liters faro, dezelve vieren. Maar nu kwamen beide op het denkbeeld van scheiden. Zoo gezegd, zoo gedaan. Men begon te deelen. Met uitzondering van eenige woordenwisseling over het deelen van potten en pannen, stoelen en tafels, ging alles goed. Er werden van de kleederen twee pakken gemaakt en elk nam zijn pak mede. Nu was alles in orde, en van weerszijde dacht men thans gelukkig te zijn. Hoe stond de vrouw echter te kijken, toen zij, in hare nieuwe woning gekomen, in haar pak niets anders vond dan broeken, vesten, een jas en haar mans slaapmuts! De man, van zijn kant, trof in zijn pak slechts rokken, jakken, mutsen, enz. aan. Dit voorval maakte eene nieuwe bijeenkomst noodzakelijk en in deze is de vrede gesloten; de echtgenooten zijn weder in hunne woning teruggekeerd en des avonds door hunne buren op eene serenade onthaald, welke veel overeenkomst had met eene charivari. (*Vaderlander.*)

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE, den 28. Junij. Heden wordt de gewone Vergadering der Staten-Generaal, zitting-jaar 1844—1845, op de gebruikelijke wijze, namens den Koning, gesloten.

— Men wil dat Z. M. de Koning voornemens is, eerlang een bezoek af te leggen bij H. M. de Koningin van Engeland.

— Van den Helder schrijft men van den 27. Junij: De zeildag van Zr. Ms. Brik *Meermin*, onder bevel van Kapt. Luit. ter zee *J. A. Zoutman*, is bepaald op den 1. Julij aanstaande. Genoemde bodem zal van hier met eene gunstige gelegenheid naar Suriname vertrekken.

KAMPEN, den 28. Junij. Men schrijft uit Tiel van den 27. dezer.

Gisteren morgen omstreeks half 9 uren is *Leentje van Someren*, wonende te Bommel, in de Plantagie buiten de Westluidensche poort dezer stad, van een zoon bevallen. Zij was, namelijk, te voet van Bommel gekomen met oogmerk iemand alhier te bezoeken, toen zij tot bij de stad genaderd, plotseling door den barensnood overvallen werd, zoodat zij niet in staat was verder te gaan.

VLISSINGEN, den 1. Julij. Uit Middelburg verneemt men, dat Zaturdag ll. aldaar een 18jarig meisje in verzekerde bewaring is gesteld, onder de beschuldiging van haar vader en broeders te hebben willen vergiftigen, door vitriool en loodwit onder het avondeten (pap) te mengen.

— De heer *Kirsch*, heeft Donderdag avond te Rotterdam zijne 76e. luchtreis volbragt. Ten 7 ure des avonds opgestegen, is hij omstreeks kwartier over 8 ure, nabij Woudrichem neergekomen. De afstand binnen 5 kwartiers uur afgelegd, is op de kaart 7 uren hemelsbreedte.

GEMENGDE DINGEN.

Te Londen blüscht men den brand met gaz. — De Ooijevaar spreekt van NB. 1000 millioen Europesche slaven. — Het spiegelgevecht is geleverd, de begrooting aangenomen, de natie kan zweeten. — Het: verlos ons van die boozen! wordt dagelijks nadrukkelijker en meer algemeen gebeden. — De heer Bouricius verzoekt den heer van der Biesen, Directeur van het Handelsblad, openbaar kenbaar te maken, hoe hij toch aan de Ridder-teekenen komt van de Eiken Kroon, de Nederlandsche Leeuw enz. Hemel welk eene vraag! Als ieder moest vertellen hoe hij aan kruis of post kwam, welke walgelijke zaken zou men niet hooren. — Te Hoorn is een offic. van gezondheid ontslagen uit hoofde van aanhoudende ongezondheid. — Gearriveerd te Elberfeld de ex-pastoor Licht met een meid en 100 vaten moezelwijn. — Het christendom is een onschadelijk geloof, zoo heeft onlangs de keizer van 't Hemelsche rijk verklaard, en 't verbood tegen den invoer van 't zelve in zijne staten opgeheven. — Ten aanzien der Surinaamsche kwestie is gebleken dat het octrooi verkracht en de grondwet geschonden is; het eerste was eene vergissing en het andere eene dwaling. Arme Kolonisten! Men arbeidt tot den avond aan een reuzenmantel der liefde. — In Zevenbergen hebben de muggen meer dan 200 paarden en runderen doodgestoken. — Dr. Steigers bevrijding kost aan zijne vrienden 25,000 fr. — De minister van Finantien zegt dat elken minister aan gemoedsbewegingen lijdt wiens budget behandeld wordt. — De Nederlandsche Staatsschuld bedraag 1233 millioenen guldens. — Wordt gevraagd een scheerdersknecht op het Spui in de Residentie; alsmede een sterke, beleefde en eerlijke knecht. — De gekroonde hoofden worden algemeen gerekend thans overcompleet in de schepping te zijn, welks Maker geene koningen maar menschen schiep. — Naar het voorbeeld van Engeland zal het briefport in Belgie aanzienlijk verminderd worden. In Nederland is het nog altijd: zuster Anna, ziet gij niets komen? — De kleermaker Frans van 't Gijn is te 's Hage niet schuldig verklaard aan diefstal, ofschoon hij de misdaad bekend had. — Oud-Nederland had drie nieuwe masten en een nieuwe boegspriet noodig gehad.

Ingezonden Stukken.

Gewijsde van de Correctionele Kamer der Arrondissements-Regtbank te Rotterdam, in de zaak der godsdienstige Israelitische school-commissie te dier stede, contra den persoon van E. N.

Voor de correctionele Kamer der Arrondissements-Regtbank te Rotterdam, heeft dezer dage te regt gestaan, de persoon van E. N., door de godsdienstige Israëlitische school-commissie, binnen het ressort der gemelde stad, aangeklaagd, als zich hebbende schuldig gemaakt, *aan het geven van godsdienst-onderwys en het houden van zedepredicatien, zonder tot het een of ander wettelyk bevoegd te zyn.*

De regtbank, na te hebben gehoord de conclusie van het openbaar ministerie tegen den beklaagde, strekkende tot veroordeeling deszelven in twee geldboeten, elk van niet minder dan *f* 10 en niet hooger dan *f* 100, of in eene gevangenisstraf van niet minder dan een en niet langer dan 14 dagen, of in zoodanige gevangenisstraf en geldboete te zamen, en voorts in de proceskosten etc.

Heeft in overweging genomen;

Dat de beklaagde is aangeklaagd, tot heden, te Rotterdam, Israëlitisch, godsdienstig en godgeleerd onderwijs te hebben gegeven, en godsdienstige oefeningen en leerredenen en bijbelsche uitleggingen, en voorlezingen te hebben gehouden, zonder tot iets van dat alles bevoegdheid te bezitten.

Dat het wettig bewezen is, door de beëedigde verklaringen van zes getuigen, in verband met de bekentenis des beklaagde, dat laatstgemelde te Rotterdam op een ten zijnen huize, tot school ingerigt vertrek, aan onderscheidene kinderen te zamen twaalf à veertien, deels *eén* maal, deels *twee* maal daags, onderwijs heeft gegeven en nog geeft.

1. In het spellen en lezen der Hebreeuwsche taal.

2. In de meest gebruikelijke gebeden en lofzeggingen en, *in het vertalen van den Pentateuchus* of de vijf boeken Mozes.

3. In het lezen en schrijven van het Israëlitisch curcijf-schrift.

Dat de beklaagde, als Israëlitische godsdienst-onderwijzer van den *laagsten rang*, bij acte van 12. Augustus 1844, is geregtigd verklaard, van binnen het geheele rijk, Israëlitisch godsdienstig onderwijs te geven in voorgenoemde vakken, *mits zich onderwerpende aan de bepalingen op het Israelitisch godsdienstig-onderwys vastgesteld.* (1)

Dat ofschoon de beklaagde, volgens art. 9, Min. Dispositie 14. Mei 1839, No. 3, Litt. A. (Verord. CXLX) wel alleen beroepbaar is gesteld, als hoofd-onderwijzer in de ring- en bijkerken van eene zekere mate van bevolking, alsmede tot ondermeester op alle godsdienstige, Israëlitische scholen, dit alleen kan worden verstaan, van de door de gemeente en de school-commissie opgerigte scholen en armscholen, en alzoo niet uitsluit de bevoegdheid bij acte verkregen, om binnen het geheele rijk godsdienst-onderwijs te geven, in de vakken bij deze acte vermeld; zijnde het gemis der acte alleen strafbaar gesteld bij art. 12 der opgemelde ministeriele dispositie. (2)

Dat wel is waar het vermogen om onderwijs te geven bij art. 11 der disp. 14. Mei 1839 afhankelijk wordt gemaakt, van het laten viseren van het toelatings-bewijs bij de godsdienstige school-commissien etc. en het toelatings-bewijs des beklaagde van zoodanig visa *niet* is voorzien; doch dat tevens uit de beëedigde verklaring van den getuige I. D. O. (3) etc. is gebleken, dat het visa niet meer plaats heeft en als doelloos wordt beschouwd, vermits, volgens art. 15 der ministeriele Dispositie, 14. Mei 1839 No. 3. Litt. B. (Verord. CXLVI) door de algemeene commissie, van de namen, rangen en woonplaatsen der geadmitteerden, bij openbare kennisgeving, onderrigt wordt gegeven.

Dat ofschoon art. 15, disp. 14. Mei 1839, No. 3, Litt. B, (4) kennelijk *niet* is strekkende, om het bepaalde bij art. 11, (5) min. disp. 14. Mei 1839, No. 3 Litt. A, krachteloos te maken, of buiten effect te stellen, het missen van het visa, de nietigheid van het toelatings-bewijs niet medebrengt, zoodat het gemis van deze formaliteit, gelijk zoude staan aan het niet bezitten der acte zelve, waartegen bij art. 12 der meergem. dispositie is toepasselijk gemaakt, de strafbepaling vermeld bij Koninklijk besluit 1. Sept. 1827 (Staatsblad No. 39, Verord. 91.)

Dat de bij besluit van 1. Sept. 1827 vermelde strafbepaling, zijnde die vastgesteld bij de wet van 6. Maart 1818, Staatsblad No. 12, door den wetgever niet kan worden geacht verder te zijn uitgestrekt, dan tot art. 12 der onderwerpelijke dispositie enz.

Dat het gemis van visa en vertoon der acte, geene strafbare onbevoegdheid daarstellen, terwijl op dat gemis zelve geene afzonderlijke strafbepaling is gesteld, en de wet van 6. Maart 1818 op het onderwerp niet toepasselijk kan worden geacht, daar het hier niet geldt een algemeenen maatregel van inwendig bestuur van den staat, maar alleen het Israël. godsdienstig onderwijs.

Dat de hiervoren bewezene daadzaak geen misdaad, wanbedrijf of overtreding daarstelt waartegen, bij de wet, straffen zijn bepaald. (*Vervolg hierna.*)

(1) Volgens dispositie van het dep. der Herv. Eerediensten, 10. Dec. 1841, No. 13 (verord. 154) moet ieder aspirant *tot den laagsten rang* van godsdienst-onderwijs, bij het onderzoek, slechts proeven geven, *van aanvankelyk den Pentateuchus in het Nederduitsch te kunnen vertalen*; evenwel staat in de toelatings-acte des beklaagde, de bevoegdheid *geschreven*, om den *geheelen Pentateuchus* te mogen vertalen. Hij die aanvankelijke proeven geeft van bedrevenheid in de rekenkunst, zal toch niet tot meester in de wiskunde te promoveren zijn! De commissie van examinatoren, welke in Aug. 1844, den beklaagde zijn acte met de daarin *geschrevene* bevoegdheid uitreikte, is hare magt te buiten gegaan, en de acte van E. N. is, zoo als zij ligt, in den volsten zin des woords, *onwettig*.

(2) Art. 9 derzelfde min. beschikking hier boven reeds aangehaald, wordt bij eene min. beschikking van 10. Dec. 1841 No. 13 (verord. No. CLIV) op de navolgende wijze geamplieerd: (2 alinea.)

Die van den *laagsten* rang zijn alleen beroepbaar in de bijkerken, alsmede tot ondermeesters op alle godsd. Israël. scholen; binnen de hoofd- en ring-synagogen, zullen geene openbare godsdienst-scholen worden toegelaten of ingerigt, indien de onderwijzer niet den *middelsten* rang bezit; zullende diensvolgens de respective godsdienstige, Israëlitische school-commissien, of wel de godsdienstige Israëlitische schoolopzieners, bij het oprigten van nieuwe scholen, het noodig onderzoek doen naar de verkregene acte. *Wij zijn wel verwonderd, niet de minste melding van deze beschikking in het vonnis te vinden.*

(3) De heer I. D. O. had den eed afgelegd om, in de zaak van E. N., de waarheid en niets dan de waarheid te zullen verklaren; maar eene *beëedigde verklaring*, met betrekking tot het zijn en het verband van wetten en verordeningen, en het toelichten derzelve, had de man niet afgelegd; hij kan zich hier ter goeder trouw in zijn antwoord vergissen; en vermits het bij de volgende overweging, blijkt, dat de regter niet geheel vreemd aan 's mans vergissing bleef, is het te meer raadselachtig, dat het vonnis, *in zake der toelichting van verordeningen*, van beëedigde verklaring gewaagt of liever, dat 's mans dwaling, tot stof eener geheele alinea is gekozen.

(4) Zoodra de verbalen, bij de gecommitteerden van de Hoofd-Commissie, ontvangen zijn, zal door dezelven aan de geëxamineerden etc. de acte van toelating door de algemeene commissie opgemaakt, en door derzelver pres. en secret. onderteekend, en door de Hoofd-Commissie geviseerd en geregistreerd, worden afgegeven.

(5) Die den een of andere rang hebben verkregen, zullen zich, binnen alle synagogale ressorten, als zoodanig kunnen nederzetten, edoch niet vermogen eenig godsdienst-onderwijs te geven, dan na bij de godsdienstige school-comm., die met het opzigt over de godsdienstige scholen binnen het rijk belast zijn, hun toelatings-bewijs te hebben laten viseren, en voorts hetzelve, bij het kerkelijk bestuur der gemeente, waar men zich nederzet, te hebben vertoond, (beide bepalingen moeten nageleefd worden)

MENGELINGEN.

KENT GIJ DAT LAND?

—

Kent gij dat land? waar 't volk steeds meerder murmureert,
Waar de armoê schrikk'lijk is en met den dag vermeert,
Waar zelfzucht troont en heerscht bij 't spilziek volksbestuur,
Waar kommer wordt gezaaid en twist en tweedragtsvuur,
Kent gij dat land?
Te zeer! te zeer!
Nog slechts een korte tijd, en ach! het is niet meer!

—

Kent gij dat land? waar men gelijkheid ganschelijk mist,
Waar men der burg'ren goud met handen vol verkwist,
Waar men de schatkist rooft, door 't arme volk gevuld,
Waar men de minste zaak in diepe sluijers hult,
Kent gij dat land?
Gewis! gewis!
Kent gij dat land, dat land der diepste duisternis!

—

Kent gij dat land? waar men verlichting doemt en derft,
Waar men de burgers plukt, waar alle handel sterft,
Waar welvaart kwijnt, het volk vergeefs zijn stem verheft,
Waar 't zwaarst belast is, 't geen het meest den burger treft,
Kent gij dat land?
O ja! o ja!
Men spreekt er nog van bloei, hoe 't ook te gronde ga

—

Kent gij dat land? waar willekeur regeert,
Waar mannentaal door goud en lintjes wordt gekeerd,
Waar 't volk verbet'ring wil en nimmer wordt verhoord,
Waar men een grondwet vindt, die 't heil des lands verstoort,
Kent gij dat land?
Te goed! te goed!
Het is een droevig landje en 't volk heeft schapenbloed

—

Kent gij dat land? waar 't volk de vruchtb're korrels zaait,
Maar 't vraatziek volksbestuur den rijpen akker maait,
Waar het ministerdom [zeer dom] geen doorzigt heeft,
En nergens meer voor zorgt, dan dat het prachtig leeft,
Kent gij dat land?
Te wel! te wel!
Het kon een hemel zijn, en 't is helaas! een hel.

ZEETIJDINGEN.

VLISSINGEN, den 1. Julij. Sedert den 28. Junij zijn al[…] ter reede gekomen.

Voor Antwerpen bestemd:

Emelie, L. Brekwold, Nantes, Atalante, J. Stehr, Nan[…] John William, R. Howe, Bordeaux, die Friede, H. Jongeblo[…] Bordeaux, Nephtunis, L. Zeplien, Dantzich, alle wijn; Curl[…] W. Knight, Bostonia, J. Emerson, beide New-Orleans, kat[…] en rijst; Victorine, J. Exmelin, Havre-de-Grace, stukgoed; Ceres, F. C. Kranel, Rostock, granen; Johanna, J. Tel[…] Wismar, tarwe; Nephtunis, P. Lupke, Dantzich, hout; Ne[…]tunis, L. Zeplien, Dantzich, wijn; Pauline, J. Bradtberlug, R[…] hennipzaad; Hudson, H. Buckmann, New-York, katoen en ri[…] la jeune Clemence, J. H. Weijers, Hull, manufacturen.

Voor Dendermonde bestemd:

De Iris, P. H. Zeplien, Riga, hennipzaad.

Voor Brussel bestemd:

Johanna Maria, K. J. Masker, Bordeaux, wijn.

Van Antwerpen zijn de Schelde afgekomen en van deze re[…] naar zee gezeild.

Anna, T. Spiesen, ballast, Elseneur.

TE VLISSINGEN, BIJ A. W. VAN BIEZEN.